

Ecologische inventarisatie Zuideinde 51 te Fochteloo (gem. Ooststellingwerf).

BügelHajema Adviseurs, 4 oktober 2017

KADER

Om de uitvoerbaarheid van het bestemmingsplan Zuideinde 51 te Fochteloo te toetsen, is een inventarisatie van natuurwaarden uitgevoerd. Het doel hiervan is na te gaan of aanvullend onderzoek in het kader van de Wet natuurbescherming (Wnb)¹ dan wel het provinciaal ruimtelijk natuurbeleid noodzakelijk is. Naast het raadplegen van diverse bronnen zoals atlassen, waarnemingsoverzichten en digitale bronnen (Waarneming.nl en Telmee.nl), is het plangebied op 2 oktober 2017 bezocht door een ecooloog van BügelHajema Adviseurs. De weersomstandigheden tijdens het veldbezoek waren: zwaar bewolkt, regenachtig, 18 °C, harde zuidwestenwind.

PLANGEBIED

Het plangebied omvat een agrarisch erf, aan de noordzijde begrensd door een smal graslandje met daarnaast een eiken-berkenbosje, aan de oost- en zuidzijde begrensd door soortenarme graslanden (Engels raai). De opgaande beplanting is relatief beperkt in oppervlak. Aan de westzijde bestaat het erf uit gazon, enkele heesters, beukenhagen en een dunne houtsingel met onder meer berk en hulst. Ten westen van deze erfbeplanting bevindt zich een ruig witbol grasland met een matig kruidenrijke vegetatie met soorten als ridderzuring, duizendblad en smalle weegbree. Langs de zuidzijde bevinden zich nog enkele restanten van een houtsingel. Het erf is verder grotendeels verhard en bevat een groot oppervlak aan schuren. De onderstaande foto's geven een impressie van het plangebied.

Het plangebied vanuit het zuidwesten gezien

¹ De Wet natuurbescherming is op 1 januari 2017 in werking getreden en betreft zowel soortenbescherming als bescherming van (Europese) natuurgebieden.

Te slopen schuren aan de oostzijde

Te slopen schuren aan de westzijde

Te behouden schuur aan de zuidzijde

Erfbeplanting aan de westzijde

Het bestemmingsplan betreft het plaatsen van een nieuwe schuur en het slopen van enkele bestaande schuren. De schuur aan de zuidzijde blijft behouden evenals het woonhuis met aangebouwde schuur. Ook de bestaande erfbeplanting blijft in tact. Langs de zuidzijde van het erf wordt een nieuwe, robuuste groensingel aangelegd.

Soortenbescherming

Onderdeel van de Wnb is soortenbescherming van planten en dieren. Dit betreffen:

- alle van nature in Nederland in het wild voorkomende vogels die vallen onder de Vogelrichtlijn (Wnb art. 3.1-3.4);
- dier- en plantensoorten die beschermd zijn op grond van de Habitatrichtlijn en de verdragen van Bern en Bonn (Wnb art. 3.5-3.9);
- nationaal beschermde dier- en plantensoorten genoemd in de bijlage van de wet (Wnb art. 3.10-3.11).

Van deze laatst genoemde groep beschermde soorten mogen provincies een zogenaamde 'lijst met vrijstellingen' opstellen (Wnb art. 3.11). Voor de soorten op deze lijst geldt bij ruimtelijke ontwikkelingen een vrijstelling van de verboden genoemd in art. 3.10 eerste lid van de Wnb.

INVENTARISATIE

Binnen een straal van een kilometer rond het plangebied komen verschillende beschermde diersoorten voor. Het betreft vogels, zoogdieren, reptielen en amfibieën. Op grotere afstand komen ook beschermde vaatplanten en insecten voor. Indien van toepassing worden relevante soorten in onderstaande tekst betrokken.

Op basis van het veldbezoek blijkt dat het plangebied en de directe omgeving (< 100 meter) heel weinig natuurwaarden kennen. Het plangebied is grotendeels verhard en bebouwd. In de erfbeplanting kunnen enkele soorten vogels zoals merel en heggemus tot broeden komen. In het aangrenzende

witbolgrasland kunnen algemeen voorkomende muizen zoals veldmuis en rosse woelmuis en amfibieën zoals bruine- en meerkikker voorkomen. Ter plaatse van de toekomstige ingrepen bestaat het plangebied enkel uit verharding en schuren. Hier kunnen huismuis en huisspitsmuis worden aangetroffen alsmede foeragerende vleermuizen. Verblijfplaatsen van vleermuizen komen niet voor. De daken van de schuren bestaan hoofdzakelijk uit een enkele laag (golfplaat/asbestcement). De daken van enkele kleine schuurtjes bestaan voor een klein deel uit een pannendak. Ook hier bevinden zich geen vleermuisverblijfplaatsen. Tevens zijn er onder de pannen geen nesten van huismussen aangetroffen. De bewoners, die dagelijks zicht hebben op dit kleine dakoppervlak, hebben gemeld dat er in dit gedeelte ook geen huismussen nestelen, mogelijk wel in het dak van het woonhuis (dat in tact blijft).

Uit de omgeving van het plangebied is het voorkomen van vogelsoorten met jaarrond beschermde nesten bekend zoals huismus, boomvalk, havik en ransuil. Deze soorten nestelen hoog in de bomen of boomholtes of in gebouwen (huismus). Er zijn geen nesten of potentiële nestplaatsen van deze dieren in en rond het plangebied aangetroffen. In de bredere omgeving van het plangebied kunnen jaarrond beschermde nestplaatsen van vogels wel worden aangetroffen. Het plangebied vormt hooguit wel een klein onderdeel van het foerageergebied van de huismus. De omliggende graslanden vormen mogelijk wel een suboptimaal foerageergebied voor andere bovengenoemde genoemde soorten vogels.

In de omgeving van het plangebied zijn verder enkele beschermde vaatplanten, amfibieën, reptielen en insecten bekend. Deze komen met name voor in of bij de grotere natuurgebieden Fochtelooerveen en Drents Friese Wold. Voor beschermde soorten uit deze genoemde groepen is het plangebied met de directe omgeving ongeschikt. Enkele algemeen voorkomende amfibieën zoals meerkikker en bruine kikker kunnen in de graslanden en zeer incidenteel ook op de verharding wel worden aangetroffen

TOETSING

Als gevolg van de plannen gaan geen nesten of verblijfplaatsen van vleermuizen en vogels met jaarrond beschermde nesten verloren. De erfbeplanting en omringende graslanden blijven in tact. Het plangebied behoudt haar huidige (beperkte) functie als foerageergebied voor vleermuizen en vogels.

In de erfbeplanting kunnen in de broedtijd incidenteel nesten worden verwacht van onder meer merel en heggemus. Indien werkzaamheden tijdens het broedseizoen worden uitgevoerd, kunnen in gebruik zijnde nesten van vogels in de directe omgeving worden verstoord. Verstoring was tot 1 januari bij wet verboden (Flora- en faunawet), en dit lijkt voor veel soorten zo te blijven onder de Wet natuurbescherming die 1 januari 2017 in werking is getreden. Verstoring van in gebruik zijnde nestplaatsen kan voorkomen worden door bij de planning en uitvoering van de werkzaamheden rekening te houden met het broedseizoen. Een standaardperiode voor het broedseizoen is er niet; van belang is of een broedgeval aanwezig is, ongeacht de periode. Voor de

meeste vogels geldt dat het broedseizoen ongeveer van 15 maart tot 15 juli duurt. Indien wel in de broedtijd gewerkt moet worden dient met zich ervan te vergewissen dat er geen nesten van vogels op korte afstand van de werkzaamheden aanwezig zijn.

Als gevolg van de werkzaamheden (sloop van de schuren) kunnen tot slot verblijfplaatsen van enkele algemene, maar landelijk beschermde zoogdiersoorten worden vernietigd en verstoord. Dit betreft mogelijk soorten als huisspitsmuis en rosse woelmuis. Ook kunnen hierbij enkele exemplaren worden gedood. De te verwachten beschermde soorten worden niet in hun voortbestaan bedreigd en vallen in de vrijstellingsregeling bij ruimtelijke ontwikkelingen van de provincie Fryslân. Voor deze soorten hoeft geen ontheffing te worden aangevraagd. Wel geldt voor deze soorten de zorgplicht van de Wet natuurbescherming. Hetzelfde geldt voor incidenteel zwerfende amfibieën als meerkikker en bruine kikker.

Gebiedsbescherming

Voor onderhavig plangebied is de volgende wet- en regelgeving op het gebied van gebiedsbescherming relevant: de Wnb en het provinciale Streekplan en de verordening.

WET NATUURBESCHERMING

In de Wnb is de bescherming van specifieke natuurgebieden geregeld. Het betreft de Natura 2000-gebieden, die een internationale bescherming genieten. Plannen en projecten met negatieve effecten op deze gebieden zijn vergunningsplichtig. Relevant daarbij is dat de Wnb een externe werking kent. Van externe werking is sprake als activiteiten buiten een Natura 2000-gebied van invloed zijn op de natuurwaarden in een Natura 2000-gebied.

NATUURNETWERK NEDERLAND

Het Natuurnetwerk Nederland (NNN, voorheen Ecologische Hoofdstructuur genoemd) is een samenhangend netwerk van bestaande en nog te ontwikkelen belangrijke natuurgebieden in Nederland en vormt de basis voor het nationale natuurbeleid. De begrenzing en ruimtelijke bescherming van het NNN is voor provincie Fryslân uitgewerkt in het Streekplan Fryslân 2007 en de Verordening Romte Fryslân 2014. De NNN wordt jaarlijks geactualiseerd in het Natuurbeheerplan Fryslân (update 2017).

INVENTARISATIE

Het plangebied ligt niet in of grenst niet aan een beschermd gebied in het kader van de Wnb. De twee dichtstbijzijnde beschermde gebieden betreffen het Natura 2000-gebied Fochtelooerveen op een afstand van circa 2,5 kilometer ten noordoosten en het Natura 2000 gebied Drents-Friese Wold en Leggelderveld op een afstand van ca. 2,5 kilometer ten zuidwesten van het plangebied.

De gronden van het plangebied zijn niet aangewezen als NNN in het kader van het provinciaal ruimtelijk natuurbeleid. Het dichtstbij gelegen element van de NNN ligt op een afstand van ca. 100 meter ten noorden van het plangebied. Het betreft een brede Eiken-berken houtsingel.

TOETSING

Gezien de ligging van het plangebied ten opzichte van beschermde gebieden en de aard van de ontwikkelingen kunnen negatieve effecten op beschermde natuurgebieden in het kader van de Wnb op voorhand worden uitgesloten.

In het kader van de NNN is de vraag van belang of er aantasting optreedt van de wezenlijke kenmerken en waarden van de NNN. De provincie Fryslân heeft de wezenlijke kenmerken en waarden van de NNN niet exact gedefinieerd in het Streekplan en Natuurbeheerplan. Alle actuele natuur- en landschapswaarden zijn echter in het kader van de NNN van belang, ongeacht of deze waarden deel uitmaken van de Wnb. Er vindt geen aantasting plaats van de NNN. De aard en schaal van de werkzaamheden is van dien aard dat ook geen uitstralende effecten vanuit het plangebied op de NNN op zullen treden. De NNN ligt op voldoende afstand.

Conclusie

Op basis van de uitgevoerde ecologische inventarisatie is gezien de aangetroffen terreinomstandigheden en de aard van de ontwikkeling een voldoende beeld van de natuurwaarden ontstaan.

Uit de ecologische inventarisatie is naar voren gekomen dat geen nesten of vaste verblijfplaatsen van jaarrond beschermde vogels, of beschermde soorten van andere soortengroepen voorkomen. Tevens is er geen sprake van een essentieel verlies van foerageergebied voor beschermde soorten. Nader onderzoek in het kader van de soortenbescherming (Wnb) is niet noodzakelijk. Bij de planning van de werkzaamheden moet wel rekening worden gehouden met het broedseizoen van vogels. Met inachtneming van het broedseizoen van vogels is een ontheffing van de Wnb voor soorten of een vergunning op grond van de Wnb voor gebieden op voorhand niet nodig voor de beoogde activiteiten.

De ontwikkeling heeft verder geen gevolgen voor beschermde gebieden in het kader van de Wnb (Natura 2000 gebieden). Ook zijn er geen effecten op de wezenlijke kenmerken en waarden van de NNN. De plannen zijn daarmee niet strijdig met het Provinciaal ruimtelijk beleid van Fryslân.